

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Основи наукових досліджень у професійній сфері»

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
назва освітньої програми	Економіка та організація соціального забезпечення
статус	обов'язкова

Краматорськ
ДДМА
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у професійній сфері» для підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, спеціальності 232 Соціальне забезпечення, освітня програма «Економіка та організація соціального забезпечення».

Розробник:

 О.О.Шевченко, д-р екон. наук, доцент

Гарант спеціальності 232 Соціальне забезпечення:

 І.І. Смирнова, канд. екон. наук, доцент

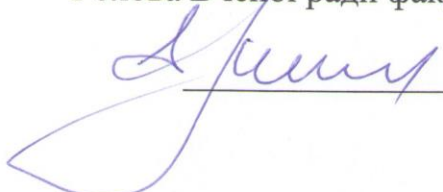
Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол № 13 від 27.08.2020 р.

В.о. завідувача кафедри:

 Є.О. Підгора, канд. техн. наук, доцент

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту протокол № 10-08/20 від 31.08.2020 р.

Голова Вченої ради факультету:

 Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

У Законі України «Про вищу освіту» передбачено, що наукова і науково-технічна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності та здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти (ст. 65 п. 1). Суб'єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є насамперед науково-педагогічні працівники, а також особи, які навчаються у вищих навчальних закладах. Як засвідчує досвід, широкий вибір форм організації науково-дослідної роботи студентів має велике значення для створення у вищому навчальному закладі атмосфери творчості. Залучення студентів до наукових досліджень сприяє активізації їх розумової діяльності, самовдосконаленню і самореалізації.

Дисципліна «Основи наукових досліджень у професійній сфері» дає можливість студентам впевнено включатись у виконання простих форм дослідження від підготовки виступу на семінарському занятті, рефератів з конкретної дисципліни до виконання курсових (дипломних) робіт та написання наукових статей, публікацій.

1.2. Мета дисципліни – ознайомлення студентів із загальними напрямками, закономірностями, принципами і методами наукового пізнання, теоретико-методологічними основами наукового дослідження в галузі економічних наук, а також набуття вмінь і навичок науково-дослідної роботи, які мають реалізуватися ними при підготовці курсових, дипломних та інших студентських робіт.

1.3. Завдання дисципліни:

- формування цілісного уявлення про науку як систему знань і методологічний інструментарій пізнання соціальної дійсності загалом та державно-економічної дійсності зокрема;
- набуття навичок співвіднесення змісту теоретико-методологічних аспектів дослідження з регулятивними вимогами до розробки на цій основі плану і процедур господарської та соціальної діяльності;
- формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань економічних досліджень, пояснення змісту відповідної проблематики в колі фахівців та нефахівців;
- формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості застосування знань щодо написання наукових робіт, організації досліджень, стратегій використання засобів наукового пошуку;
- забезпечення вміння узагальнення результатів та оформлення матеріалів дослідження, публікації та апробації основних положень самостійної науково-дослідної роботи.

1.4. Передумови для вивчення дисципліни: складання фахового вступного випробування.

1.5. Мова викладання: українська

1.6. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

Загальний обсяг становить 150 годин (5,0 кредитів), в т.ч.:

- денна форма навчання: лекції – 30 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота здобувачів – 90 годин;
- заочна форма навчання: лекції – 4 години, практичні (семінарські) – 4 години, самостійна робота здобувачів – 142 години.

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження (ПРН 2);

самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей (ПРН 6);

застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження (ПРН 7);

автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРН 8);

планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати (ПРН 11).

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Основи наукових досліджень у професійній сфері», опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформулювати такі спеціальні результати:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння організаційну структуру науки;

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння змісту, класифікувати види та ідентифікувати особливості, основних сучасних тенденцій та перспектив становлення професіоналізму в діяльності соціального працівника;

в афективній сфері:

здобувач здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо особливостей володіти методами організації науково-дослідної діяльності;

здобувач здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних

заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики;

у психомоторній сфері:

здобувач здатний самостійно аналізувати і оцінювати теоретичні підходи та нормативні вимоги щодо регулювання економічної діяльності, відслідковувати та прогнозувати тенденції зміни у механізмах такого регулювання;

здобувач здатний слідувати методичним підходам до розрахунку результатів економічного моделювання при здійсненні прогнозних розрахунків, а також планування господарської діяльності;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації пробілів у засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти рішень щодо моделювання економічних та соціальних процесів з урахуванням регулятивних вимог та звітувати про виконання індивідуальних розрахункових завдань.

III ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема Т1. Наука як сфера людської діяльності

Характеристика, види, типи науки. Прикладні засади дослідження наукової сфери.

Тема Т2. Організація наукової діяльності в Україні

Державна підтримка науки в Україні. Закон України про наукову та науково-технічну діяльність.

Тема Т3. Теоретичні засади наукового дослідження

Теорія наукового дослідження. Види, форми, ключові ознаки наукового дослідження

Тема Т4. Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми

Змістовий модуль 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема Т5. Інформаційне забезпечення науково-економічних досліджень
Сукупність інформації та способів її пошуку, обробки, накопичення, збереження, систематизації та узагальнення. Класифікація інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу. Пошук інформації.

Тема Т6. Методологія наукових досліджень: загальні положення
Структура наукової теорії. Методологія наукового пошуку.

Тема Т7. Методи науково-економічних досліджень
Характеристика основних методів науково-економічних досліджень.
Позитивний і нормативний підхід.

Тема Т8. Ефективність наукових досліджень
Основні ознаки впровадженнь. Оцінка ефективності науково-дослідних робіт. Результати практичної реалізації наукових досліджень.

Тема Т9. Наукове дослідження здобувача вищої освіти: організація та виконання
Наукова публікація. Головні функції публікацій. Наукова стаття. Реферат.

Тема Т10. Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи
Структура наукового тексту. Мова і стиль наукової роботи. Інтертекстуальність як один із параметрів наукового тексту. Правила цитування та оформлення бібліографічного переліку.

IV СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ						
1	Наука як сфера людської діяльності	10	2	2		6
2	Організація наукової діяльності в Україні	10	2	2		6/10
3,4	Теоретичні засади наукового дослідження	20	4/2	4		12/18
5,6	Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми	20	4	4/2		12/18

Змістовий модуль 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ						
7	Інформаційне забезпечення науково-економічних досліджень	10	2	2		6/10
8,9	Методологія наукових досліджень: загальні положення	20	4	4/2		12/18
10, 11	Методи науково-економічних досліджень	20	4	4		12/20
12, 13	Ефективність наукових досліджень	20	4	4		12/20
14	Наукове дослідження здобувача вищої освіти: організація та виконання	10	2/2	2		6/8
15	Науковий стиль мовлення та оформлення наукової роботи	10	2	2		6/10
Усього годин		150	30	30		90

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

4.2. Тематика практичних занять

№ з/п	Тема заняття
1.	Загальні підходи до вивчення наукової діяльності
2.	Наукова діяльність: організація в Україні
3.	Наукове дослідження: сутність та види
4.	Модульна контрольна робота №1
5.	Наукова проблема: процес розв'язання. Підготовка тез доповіді
6.	Колоквіум за модулем №1.
7.	Наукова інформація та її роль у проведенні наукових досліджень
8.	Види та ознаки наукових досліджень
9.	Засвоєння методологічних засад наукової праці
10.	Загальнонаукові та прикладні методи
11.	самостійна робота
12.	Оцінка ефективності наукового дослідження
13.	Підготовка наукової статті
14.	Модульна контрольна робота №2
15.	Магістерська наукова робота. Колоквіум за модулем №2

№ з/п	Тема заняття для заочної форми навчання
1.	Загальні підходи до вивчення наукової діяльності
2.	Обробка наукової інформації при проведенні дослідження
3.	Прикладне застосування методів наукових досліджень
4.	Прикладні аспекти написання магістерської роботи

4.3. Перелік індивідуальних завдань

Протягом періоду навчання здобувачі паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання в вигляді доповіді та презентації, тез доповідей до наукової конференції/семінару та/або наукової статті за обраною тематикою. Тематика індивідуальних завдань:

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1.	ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОЇ РОБОТИ	Розрахунково-аналітичне завдання «Застосування моделей наукових досліджень для аналізу економічних процесів»
2.	МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	Проектно-аналітичне завдання «Управління розробкою наукової ідеї»

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

З навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у професійній сфері», яка завершуються заліком, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів. Здобувач, який склав контрольні точки і набрав 55 і більше балів на початок сесії, має право отримати підсумкову оцінку без складання заліку.

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку

зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Основи наукових досліджень у професійній сфері», форми і терміни контролю (спеціальність 232 Соціальне забезпечення) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	2	3	4	5
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових та ситуаційних завдань, кейсів на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	5	10	1-15

2	Індивідуальне завдання Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях, тез доповідей, статті, роботи на конкурс, презентації, виступ з доповіддю на конференції	10	20	6,13
3	Модульна контрольна робота №1 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1)	15	20	7
4	Модульна контрольна робота №2 (Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2)	15	20	14
5	Колоквіум	10	30	15
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль(коефіцієнт вагомості=0,5) (Письмовий залік у разі підвищення рейтингового балу)		55	100	
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Письмовий залік) Здобувач виконав завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100

VII РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

7.1. Основна література

1. Основи наукових досліджень: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни / уклад.: О.Г. Терешкін, Т.М. Брикова; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2018. 66 с.
2. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харк. нац. аграр. ун -т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень: опорний конспект лекцій / уклад.: О.Г. Шидакова-Каменюка, З.І. Кучерук, Г.В. Степанькова; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2017. 56 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / О.Г. Шидакова-Каменюка, О.В. Самохвалова, С.Г. Олійник та ін. Харків: ХДУХТ, 2016. 186 с.
5. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків: Право, 2017. 448 с.
6. Швець Ф.Д. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2016. 151 с.
7. Методологія системного підходу та наукових досліджень: опорний конспект лекцій / уклад. Н. В. Фоміцька. Х.: Вид-во Хар. НАДУ Магістрл, 2015. 60 с

7.2. Допоміжна література

8. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій: розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». *Бюлетень ВАК України*. 2011. № 9/10. С. 2-10.
9. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.–84: Нові правила бібліографічного опису / Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net>.
10. Основи наукових досліджень в економіці: збірник завдань для практичних занять для студентів економічних спеціальностей / уклад.: І.В. Руденко, Н.М. Гаркуша; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ФОП Іванченко І.С., 2018. 52 с
11. Основи наукових досліджень в економіці: мультимедійне супроводження дисципліни для студентів економічних спеціальностей / уклад.: Н.М. Гаркуша, І.В. Руденко; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2018. 118 с.

7.3. Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки. URL: <https://www.libr.dp.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.msp.gov.ua>